

AUTOREFERAT

1. **Imię i Nazwisko:** Dominika Lenska

2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:**

1999 - Tytuł magistra sztuki - Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Wychowania Muzycznego, w zakresie pedagogiki wychowania muzycznego i prowadzenia zespołów szkolnych;

1998 - Diploma Basic - The Directorate of the Zoltán Kodály Pedagogical Institute of Music, (Instytut Pedagogiki Muzyki Zoltána Kodálya w Kecskemét na Węgrzech);

2003 - Podyplomowe Studia Psychologii Muzyki - Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Międzywydziałowa Katedra Psychologii Muzyki;

2010 - Tytuł doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie kompozycja i teoria muzyki - Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu, tytuł rozprawy doktorskiej: *Dzieło Zoltána Kodálya i jego aktualność w Polsce przełomu XX i XXI wieku*, promotor: dr hab. Józefa K. Dadak-Kozicka, recenzenci: prof. Jerzy Kurcz, prof. dr hab. Leon Markiewicz.

3. **Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowo/artystycznych:**

od 1999 do nadal – Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach:

od 1999 do 2001 - nauczyciel akademicki,

od 2001 do 2010 - asystent,

od 2011 do nadal - adiunkt;

od 1999 do 2003 – instruktor zajęć muzycznych w Młodzieżowym Domu Kultury w Chorzowie;

od 1999 do 2015 – nauczyciel muzyki w Szkole Podstawowej nr 1 w Katowicach - prowadzenie programu eksperymentalnego „Klasy Śpiewające” w oparciu o polską adaptację koncepcji Zoltána Kodálya;

od 2004 do 2013 - nauczyciel w Kolegium Nauczycielskim w Bytomiu;

od 2010 do 2016 – wykładowca Śląskiej Wyższej Szkoły Zarządzania im. Jerzego Ziętka w Katowicach;

od 2014 do nadal – wykładowca Instytutu Doskonalenia Nauczycieli w Katowicach;

od 2018 do nadal – nauczyciel muzyki w Zespole Szkół Omega im. Górnośląskich Noblistów w Katowicach.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. Z 2016 r. poz. 1311.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego:

Ludowe dziecięce zabawy muzyczne. Teoria i praktyka

b) autor: Dominika Lenska

Rok wydania: 2019, ISBN: 978-83-949526-5-5

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach.

Recenzenci wydawniczy:

dr hab. Magdalena Szyndler, zastępca dyrektora Instytutu Muzyki ds. Badawczo-Naukowych, Wydział Artystyczny, Uniwersytet Śląski

dr hab. Marta Tomczok, Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Śląski

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Zabawa jako jeden z powszechnych objawów kultury oraz dziecko - jego twórczość i miejsce w kulturze to podstawy moich zainteresowań i badań.

Zabawa jest obecna w życiu człowieka od zawsze. Towarzyszy mu przez całe życie - od narodzin, poprzez dzieciństwo, okres dorastania aż po dorosłość, a nawet późne lata. Zrodziła się zarówno z naturalnych potrzeb życiowych człowieka, chęci dzielenia się swoimi uczuciami z innymi, odreagowania stresów dnia codziennego jak i nadmiaru niewykorzystanej energii. Bawią się dzieci,

dla których zabawa jest podstawową i dominującą formą działalności, przejawem ich codziennej potrzeby i pasji oraz aktywności - bawią się i dorośli, w których tkwi jeszcze pierwiastek dziecka.

Celem monografii jest ukazanie ponadczasowych wartości ludowych dziecięcych zabaw muzycznych. Realizacja tego celu wymagała ujęcia tematu z dwóch perspektyw: teoretycznej i praktycznej. W części teoretycznej skupiłam się na literaturze przedmiotu, dając obraz różnych definicji, opisów, typów i funkcji zabawy; w części praktycznej sięgnęłam do licznych przykładów współczesnego funkcjonowania ludowych zabaw muzycznych, z podkreśleniem moich własnych doświadczeń w tym zakresie.

Pierwsze skojarzenie z ludową zabawą dziecięcą kieruje nas w rejony wsi, w czasy odległe, z którymi mało kto kojarzy jej istnienie we współczesnym, nowoczesnym świecie. Dzisiejsze pokolenie rodziców małych dzieci niewiele ma do czynienia z tą formą spędzania czasu, trudno zatem upatrywać akceptacji ludowych zabaw przez dzieci. Okazuje się, że przede wszystkim różne praktyki edukacyjne, szczególnie dotyczące małych dzieci w przedszkolach oraz w klasach młodszych, mogą i powinny kontynuować zabawy naszych przodków, utrwalając w ten sposób tradycję.

Muzyczne dziecięce zabawy ludowe stanowią bogatą spuściznę muzycznej tradycji, a dotarcie do nich uważać trzeba za powinność współcześnie żyjących. Jest to bowiem zarazem zwrot ku wartościom, gdyż nawet poprzez prymitywne formy śpiewów dziecięcych, które stanowią integralną część zabawy ludowej, przekazywana może być treść i akcja dotycząca więzi międzyludzkich.

Dzisiejsze funkcjonowanie muzycznych zabaw ludowych może wydawać się anachroniczne, nie pasować do modelu życia współczesnej rodziny. Jednakże właśnie teraz, pomimo gwałtownych przemian społeczno-kulturalnych, paradoksalnie następuje powrót do lokalnych i rodzimych tradycji z ich pieśniami, zabawami i tańcami. Obecność tradycyjnych zabaw muzycznych w różnych formach animacji kulturowej, przebiegającej także w rodzinie, nadaje tej formie nowe życie.

Tematyka zabaw i gier była opracowywana przez wielu autorów, z różnych punktów widzenia. Zostały dokonane klasyfikacje, typologie i podziały świadczące o olbrzymim potencjale materiału do badań naukowych dla antropologów, jak i teoretyków muzyki czy pedagogów muzycznych. Antropolodzy zajmują się funkcją i miejscem zabawy w życiu dziecka, teoretycy muzyki interesują się samą muzyką, piosenką - jej cechami melicznymi, metro-rytmicznymi i formalnymi.

Niniejsza monografia składa się z dwóch części. Część pierwsza (teoretyczna) skupia się na przedstawieniu definicji, funkcji i klasyfikacji zabawy. Dopelnia ją spojrzenie na motywy muzyczne w tekstach literackich oraz właściwości muzyczne zabaw ludowych. Część druga (praktyczna) to przedstawienie miejsc śpiewu i zabaw ludowych we współczesnym świecie, a także instytucji oraz formy ich upowszechniania.

W części pierwszej, wprowadzającej definicję zabawy w kulturze, przedstawiłam ujęcie tego zagadnienia przez wybitnych teoretyków oraz pedagogów polskich i zagranicznych. Podrozdziały zawierają szeroko pojętą klasyfikację zabaw, wyszczególniają dziecięce zabawy ogólnorozwojowe, dziecięce zabawy ludowe w przykładach polskiego folkloru oraz zbiory piosenek ludowych z zabawami. Osobno została wyodrębniona ludowa oraz literacka twórczość dla dzieci w płaszczyźnie edukacyjnej, w tym zbiory metodyczne. Poruszone zostało zagadnienie motywów muzycznych w tekstach literatury dziecięcej, z podkreśleniem zawartej w nich melodyjności i rytmiki.

Indywidualnie potraktowałam właściwości muzyczne zabaw ludowych oraz tematykę badań śpiewów niezwrótkowych w polskim folklorze. Zwróciłam też uwagę na pieśń jako całość wyrazowo-muzyczno-poetycką, którą z łatwością dziecko potrafi ogarnąć, mimo występowania w niej wielu zwrotek oraz wprowadzania zmian w warstwie muzycznej i treściowej.

Część druga (praktyczna) traktuje o śpiewie jako jednym z podstawowych i najważniejszych wymiarów rozwoju muzycznego człowieka, z podkreśleniem roli śpiewu jako podstawy zabaw ludowych i czynnego uprawiania muzyki.

Skupiłam się na przedstawieniu form upowszechniania ludowych dziecięcych zabaw muzycznych w programie pod egidą Instytutu Muzyki i Tańca Mały Kolberg oraz działającej od 2010 roku w Akademii Muzycznej w Katowicach Akademii Przedszkolaka, która jest moją propozycją autorską. Podkreśliłam żywotność oraz aktualność „tradycji”, która wprowadza dzieci i rodziców w jakże bogaty i wartościowy świat muzyki ludowej i staje się niejako formą integracji pokoleń.

Wśród podrozdziałów wyróżnia się ostatni - szczegółowy opis zabaw wykorzystywanych podczas zajęć Akademii Przedszkolaka, wpisujących się w krąg folkloru dziecięcego. Autorska klasyfikacja zabaw, ujęta w tej części, związana jest z przebiegiem zajęć praktycznych i wynika z ich kontekstu. Opisy niektórych zabaw pochodzą wprost z mojej publikacji *Muzyka ludowa w edukacji małego dziecka*¹. Przedstawiłam ponad sto zabaw - w tym tradycyjne, których źródło odnalazłam

---

¹ D. Lenska, *Muzyka ludowa w edukacji małego dziecka*, Katowice 2014.

w literaturze oraz w ustnym przekazie, jak również i moje autorskie opracowania, inspirowane zabawami tradycyjnymi.

Przedstawiając zagadnienie *Ludowe dziecięce zabawy muzyczne. Teoria i praktyka*, pragnę podkreślić moją osobistą perspektywę i zaangażowanie: doświadczenia pedagoga pracującego z małymi dziećmi (w wieku od 1,5 do 6 lat) w ramach autorskiego programu Akademii Przedszkolaka, który wpisuje się w koncepcję edukacji muzycznej Zoltána Kodály'a opartej na śpiewie i muzyce ludowej.

Już w czasie studiów w Akademii Muzycznej w Katowicach na Wydziale Wychowania Muzycznego zaczęły mnie interesować metody skutecznego nauczania muzyki, atrakcyjnego dla uczniów i przynoszącego trwałe owoce. Miałam możliwość poznania najwartościowszych koncepcji pedagogiczno-muzycznych powstałych w XX wieku: Emila Jaquesa-Dalcroze'a, Carla Orffa, Zoltána Kodály'a oraz Edwina E. Gordona. Doszłam do wniosku, że koncepcja Kodály'a w polskich warunkach jest najkorzystniejsza. Pozwala ona krok po kroku przybliżyć dobrą muzykę każdemu; co więcej - zachęca, by każdy ją czynnie uprawiał. Jej stosowanie nie wymaga bowiem ani bogatego wyposażenia szkół w instrumenty i aparaturę (jakkolwiek jest to oczywiście pożądane), ani wielkich przestrzeni do działań ruchowych. Wykorzystuje natomiast przede wszystkim głos jako najpiękniejszy, każdemu dostępny instrument, o wielkich możliwościach ekspresji, pozwalający niemal od początku nauki muzykować, nie stawiając przy tym poważniejszych barier technicznych (jakie może np. stwarzać gra na instrumentach). Najważniejszym jednak powodem, który uznałam za szczególnie istotny dla edukacji w Polsce jest to, iż Kodály eksponuje czynne uprawianie muzyki, zarówno rodzimej (wpierw chodzi o folklor, i to ten najciekawszy, o oryginalnych właściwościach melodyczno-tonalnych oraz metro-rytmicznych), następnie „narodowej” (w szerokim tego słowa znaczeniu), która niekiedy z folkloru wyrasta, jak i europejskiej a także światowej. Muzyka tradycyjna - wpierw lokalna i regionalna, następnie ludów pobratymczych i sąsiadów (zbliżona stylistycznie, gatunkowo i funkcjonalnie), wreszcie innych kultur świata, przybliżana w porządku pozwalającym jak najpełniej ją rozumieć (według zasady: od bliskiego do dalekiego) - staje się punktem wyjścia do muzyki świata uwydatniając jej różne, swoiste idiomy. Zawsze jednak – co Kodály szczególnie podkreślał – prawdziwe poznawanie muzyki powinno wyrastać z dogłębnego jej przyswojenia poprzez muzykowanie.

Założenia Akademii Przedszkolaka w dużym stopniu sięgają właśnie do kodályowskich wzorców edukacji muzycznej małego dziecka silnie akcentujących potrzebę wczesnego kontaktu dziecka z rodzimą muzyką ludową.

Spotkania z muzycznymi zabawami ludowymi wymagają udziału rodziców: ich zaangażowania, systematyczności i właściwej organizacji dnia (szczególnie w stosunku do małych dzieci, które często jeszcze po południu śpią). W grupie starszej obecność rodziców nie jest wymagana ale jest wskazana. Ich czynny udział przełamuje opór w stosunku do śpiewania (szczególnie dotyczy to ojców), aktywizuje ich wyobraźnię, spontaniczność, buduje więź z dzieckiem, a także pozwala przenieść do domu poznany na zajęciach materiał muzyczny i kontynuować z dzieckiem poznana zabawę. Warto zwrócić uwagę, że dzieci z młodziej grupy śpiewają niepewnie, bardzo cicho, często tylko fragmenty piosenek, dlatego też w zajęciach ich rolę przejmują rodzice, biorąc aktywny udział we wszystkich działaniach muzycznych.

Podstawę materiału muzycznego realizowanego podczas zajęć Akademii Przedszkolaka stanowi wyłącznie muzyka ludowa reprezentowana przez polski dziecięcy folklor, w tym wyliczanki (zabawy z tekstem) oraz polskie pieśni ludowe - główny przejaw i wyraz rodzimej sztuki, z którymi rodzice nierzadko stykają się po raz pierwszy. Dziecięce pieśni ludowe są proste, krótkie, często zawierają zdanie muzyczne zbudowane z pytania i odpowiedzi. Ich elementarność umożliwia dziecku łatwiejsze ogarnięcie pieśni jako całości wyrazowo-muzyczno-poetyckiej. Dodać należy, że i rodzice łatwo je zapamiętują. Śpiewanie piosenek i zabawy muzyczne (muzyczno-taneczne) to „wychowanie przez uczestniczenie” w muzykowaniu, a zarazem poznawanie tradycji kultury ludowej.

Zajęcia Akademii przedszkolaka nawiązują do sytuacji domu rodzinnego, w którym dziecko może najwięcej skorzystać, jeśli w swoim otoczeniu ma bliskich śpiewających dla niego i z nim śpiewanki z kręgu kultury muzycznej, w której żyje. Najskuteczniejszym bowiem sposobem dotarcia do muzyki jest czynne branie w niej udziału (współtworzenie jej).

W wyniku mojej pracy dydaktycznej udało mi się opracować nowatorską, dopracowaną dydaktycznie metodę pracy z dziećmi w ramach projektu Akademia Przedszkolaka. Można by ją nazwać triadyczną i spróbować opisać, biorąc pod uwagę trzy wierzchołki wzmiankowanego trójkąta. Są nimi: dziecko, rodzice uczestniczący w zajęciach i nauczyciel. Można sobie wyobrazić, jak ważne są wszystkie trzy części tego „węzła komunikacyjnego” i co może oznaczać utrata bądź osłabienie któregoś z nich. Niezwykle istotne wydaje się, że w ogóle udaje się taki węzeł skonstruować, a więc rozluźnić relację rodzica z małym dzieckiem i otworzyć ją na relację z Innym - prowadzącym zajęcia (w tym wypadku z ze mną). Naturalnie, taka relacja nie może się udać bez gotowości dziecka do przyjęcia pośrednika i bez gotowości rodziców do otwarcia się wobec dziecka na edukację muzyczną.

Łączą się tu elementy teoretyczne z praktyką. Z jednej strony zajęcia te mogą służyć zarówno nauce muzyki jako języka ojczystego, jak i uzdrawianiu relacji między dziećmi a rodzicami, z drugiej strony - wprowadzaniu dziecka i jego opiekuna w świat ludowych zabaw muzycznych.

Monografia ukazuje mój twórczy wkład w adaptację i rozwój myśli Kodálya w obszarze edukacji małego dziecka oraz przedstawia bogatą dokumentację niewielu takich działań w Polsce. Może zatem wypełnić lukę w szeroko pojętym obszarze działań teoretyczno-praktycznych, ukazując nowe możliwości badania polskiego folkloru muzycznego, czyniąc istotną w nich edukację małego dziecka.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych):

Ze względu na dostępność w załączniku niniejszej dokumentacji wykazu prezentującego mój dorobek, skoncentruję się na osiągnięciach, które ukształtowały mnie jako pedagoga.

Fascynacja dziełem, jakie zostawił po sobie Zoltán Kodály, stała się początkiem drogi pedagogicznej, którą świadomie i konsekwentnie podążam od wielu lat. Tytułowe dzieło Kodálya rozumiem jako owoc różnorodnych jego działań. To wypracowany pod koniec życia system pedagogiczno-muzyczny poparty znajomością języka, folkloru (rodzimego, europejskiego i światowego) i dopełniony jego kompozycjami. Świadomie i konsekwentnie połączył ze sobą trzy płaszczyzny działań: jako kompozytor, folklorysta i pedagog zmienił obraz muzyki w szkole oraz życia muzycznego i kultury muzycznej na Węgrzech, a także w Europie. Liczne światowe zastosowania koncepcji Kodálya świadczą, że ma ona wartości uniwersalne, które się nie dezaktualizują.

Po skończonych studiach w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, w trakcie których odbyłam roczne studia w Instytucie Pedagogiki Muzycznej Zoltána Kodálya w Kecskemét na Węgrzech, pojęłam co jest moją misją pedagogiczną i jak chcę uczyć muzyki. Szczęśliwie, możliwość konfrontacji marzeń z rzeczywistością pojawiła się zaraz po studiach: rozpoczęłam pracę w Szkole Podstawowej nr 1 w Katowicach, w której przepracowałam szesnaście lat. Zastosowałam program eksperymentalny : „klasy śpiewające” w oparciu o polską adaptację koncepcji Zoltána Kodálya. Wierzyłam, że dzieci uczone tą metodą na tle rówieśników wyróżniać się będą zarówno na polu muzycznym, jak i ogólnorozwojowym oraz społecznym. Uczniowie katowickich „klas śpiewających” I-III mieli kontakt z muzyką cztery razy w tygodniu (po pół godziny w klasie I, w klasach starszych po czterdzieści pięć minut); w klasach IV-VI trzy razy w tygodniu. Dzieci nie były wybierane pod kątem zdolności muzycznych ani umiejętności śpiewu, wystarczyła zgoda ich samych oraz rodziców. W klasach nauczania początkowego realizowałam program autorski Anny Walugi oparty na podręcznikach *Rozśpiewana Szkoła* Marii Czarneckiej i Anny Walugi. Do klas starszych opracowałam autorski program nauczania muzyki (dostępny w mojej pracy doktorskiej).

Częstszy kontakt z muzyką w szkole nie był jedynym elementem odróżniającym uczniów „klas śpiewających” od swych rówieśników. Ważnym doświadczeniem dla nich były również letnie obozy muzyczne organizowane w Polsce co dwa lata w ramach Polsko-Węgierskich Seminariów Kodályowskich. Katowickie „klasy śpiewające” brały czynny udział w trzech seminariach, w Cieszynie w 2002 roku; w Elblągu w 2004 roku oraz w Lublinie w roku 2006. Podczas tych międzynarodowych muzycznych spotkań nauczyciele wraz z uczniami prezentowali otwarte lekcje muzyki oraz brali udział w koncertach chóralnych, które były zwieńczeniem dwutygodniowej pracy. Dzieci demonstrowały swe chóralne umiejętności, występując obok chórów składających się z uczestników seminariów. Nierzadko było to dla nich wielkie, emocjonujące przeżycie.

Skuteczność zastosowanej przeze mnie metody podczas realizacji programu katowickich „klas śpiewających” miały sprawdzić badania. Posiłkowały się one testami zdolności oraz osiągnięć muzycznych; badaniami poprawności intonacyjnej śpiewu; badaniami ankietowymi uczniów i rodziców; wywiadami i rozmowami z nauczycielami przedmiotów niemuzycznych oraz analizą esejów pisanych przez uczniów i nauczycieli „klas śpiewających”. Ich wyniki (opisane szczegółowo w mojej pracy doktorskiej) potwierdziły wpływ muzyki w trzech badanych zakresach: rozwoju podstawowych zdolności muzycznych, przyrostu kompetencji muzycznych oraz postaw i zainteresowań muzycznych.

Głównym elementem wpływającym na tak wysoką skuteczność tej metody nauczania jest wysoko postawiona poprzeczka przed nauczycielem pracującym metodą Kodálya. Wprowadza on bowiem świadomie i konsekwentnie dzieci w najwartościowszą muzykę, także ambitną i trudną. Łatwiejsze rozwiązania płynące z niesłusznego mniemania, że ludzie nie lubią ambitnej muzyki, są po prostu niezgodne z logiką kodályowskiej koncepcji. Jej autor udowodnił, że mądry i fachowy nauczyciel, który krok po kroku systematycznie prowadzi uczniów w głąb świata muzyki, jest w stanie każdego doprowadzić do momentu bardziej świadomego odbioru arcydzieł światowego dziedzictwa.

Własne obserwacje i ciągły kontakt z dziećmi, utwierdzają mnie w przekonaniu, że muzyka wartościowa będzie towarzyszyła im przez całe życie.

Efekty pracy z dziećmi „klas kodályowskich” stały się początkiem kolejnego etapu mojej działalności. Jest ona związana z przekazywaniem własnych doświadczeń w ramach kursów, seminariów, warsztatów i sympozjów międzynarodowych. Intensywnie zaczęłam współpracować z innymi ośrodkami propagującymi koncepcję Kodálya na całym świecie, ukazując polskie dokonania w tej dziedzinie. Owoc tej współpracy widoczny jest na trzech płaszczyznach mojej działalności: po pierwsze obecność na czterech sympozjach kodályowskich (USA 2007; Węgry 2013; Szkocja 2015 i Kanada 2017), podczas których miałam możliwość wygłoszenia w języku angielskim referatów na temat aktualności idei Kodálya w Polsce; po drugie organizacja pierwszego w Polsce

Symposium Kodályowskiego w 2009 roku w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach; po trzecie członkostwo w International Kodály Society (Międzynarodowym Stowarzyszeniu Kodályowskim) i pełnienie w nim funkcji dyrektora w latach 2012 - 2017.

Obecnie obraną przeze mnie drogą stała się edukacja muzyczna najmłodszych dzieci i ich rodziców, co zaowocowało autorskim projektem Akademii Przedszkolaka realizowanym od roku 2010. Uklon w kierunku najmłodszego odbiorcy staje się swoistym określeniem mojego stanowiska wobec relacji: muzyka a dziecko i dziecko a muzyka. Jest to relacja dopiero zawiązująca się, skoncentrowana wokół dzieci naprawdę małych. Jej istotą jest nauka „po prostu”, analogicznie jak w nauce mowy ojczystej. Chodzi w niej o oswojenie dziecka z muzyką na wzór języka, o uczynienie jej czymś naturalnym, nieskomplikowanym i niezależnym od zdolności muzycznych. Dziecko poznaje i przyswaja w ten sposób muzyczną mowę, jednak pod warunkiem, że zostanie mu ona przekazana przez najbliższych. Stąd tak ważna w procesie edukacji staje się obecność i czynny udział rodzica podczas zajęć i rodzica się swoista więź pomiędzy nim a nauczycielem. Obserwacje zajęć, ankiety i wywiady z rodzicami utwierdzają mnie w przekonaniu o słuszności objętej przeze mnie drogi.

Również jako wykładowca akademicki wytyczam drogę w podejściu do szeroko rozumianej edukacji muzycznej przyszłym adeptom tej jakże pięknej, lecz trudnej sztuki nauczania. Uczestniczenie i możliwość obserwowania zajęć Akademii Przedszkolaka przez studentów Katedry Pedagogiki Muzyki Akademii Muzycznej w Katowicach są nieodzownym elementem ich edukacji. Mam nadzieję, że doświadczenia te pozwolą niektórym na obranie podobnej drogi zawodowej.

***

W ramach prowadzonej działalności staram się mieć na uwadze proces edukacji muzycznej zachodzący pomiędzy odbiorcą, w tym wypadku małym dzieckiem, z jego możliwościami percepcji muzyki, potrzebą ruchu i przede wszystkim potrzebą zabawy; współodbiorcą rodzicem, który niejako staje się środowiskiem wychowującym muzycznie dziecko - a mną, pedagogiem. Wymagam od siebie najwyższych kompetencji pedagogicznych i muzycznych, gdyż jestem świadoma możliwości muzyczno-ruchowych dziecka, bowiem odbiorcą jest bardzo wymagająca grupa społeczna, którą kształtuję de facto na całe jej życie.

Mam nadzieję, że podstawy teoretyczno-muzyczne mojej metody pracy z małymi dziećmi staną się podstawą prac popularyzatorskich, dydaktycznych, artystycznych, a także naukowych, mając na uwadze, że kontakt z muzyką wartościową, w tym przypadku ludową, od najmłodszych lat stać się może kluczem do rozumienia muzyki w ogóle.

Napawa mnie radością i dumą fakt, że w zajęciach tych uczestniczyli również moi dwaj synowie, czternastoletni już dziś Tymon i czteroletni Tytus, w sercach których muzyka, mam nadzieję, pozostanie na długi czas.

